

{ U O M E N
M A T K A I L I J A Y H D I } T Y }

V U O S I K I R J A

1 9 2 7

TERIJOKI.

Karjalan Kannaksesta puhuttaessa ei Terijoen puistola-seurakunta voi jäädä ilman mainintaa. Tähän seurakuntaan kuuluvat vanhat etupäässä venäläisten omistamat huvila-alueet kuten Terijoki, Kellomäki, Kuokkala, Ollila y. m. Ennen Suomen itsenäiseksi tulemistä oli kesäasukkaitten lukumäärä täällä arviolaskun mukaan yli 60,000. Venäjän kieli vallitsi kaikkialla, venäjän raha oli ainoa käypä raha, venäläisiltä suomalainen rahvas sai elatuksensa heitä kaikin puolin palvelemalla, venäläismalliset olivat huvilarakennukset ja venäläistä elämäntapa. Nyt on kaikki toisin.

Terijoen venäläinen loistokausi on mennyttä, se sammui miekkaan ja vereen ja murhiin ja kataluuksiin, mitkä kohtasivat sen suruttomia asukkaita, ei Terijoella, mutta siellä Venäjän hiidenkirnussa Pietarissa, Moskovassa ja muualla. Rattoisa kesäinen elämä Terijoen pitkillä hiekkarantamilla loppui »punaiseen nauruun». Terijokelainen venäläinen kirjailija Leonid Andrejew sen murheellisen sutkauksen keksi. Olen käynyt hänen huvilallaan, itse hän on jo siellä, missä sanatonna on suu, mutta minä olen kuulevinani sen punaisen naurun joka kerta, kun silmäilen venäläisten tuhansia autioita huviloita.

Ei tarvitse olla tunneherkkä ihminen joutuakseen surun valtaan, kun näkee kaiken sen hävityksen, mikä täällä on tapahtunut. Poissa on ihmisvilinä, poissa korskeus, prameus ja koreus; rikkilyödyt akkunat vain irvistelevät kuin silmäkuopat entisen kaunottaren matojen puhdistamasta pääkallosta.

Mutta on Terijoella valopilkkunsakin. Mikäli ihmisasunnot ovat ränsistyneet, sikäli puistot ja puistikot ovat tuuhistuneet.

Koko Terijoen seurakunta on yhtä ainoaa puistikkoa. Se Karjalan Kannaksen hiekka, hienoa kuin lentohiekka, näkyy olevan erinomaista kasvattamaan puita, semminkin hakopuuta. En toden totta ole missään Suomessa nähnyt saman verran ikihonkia kuin on täällä Terijoella. Ajatelkaamme, että täällä rajalla oli 10,000 huvilaa, kaikkein useimmat venäläisillä, että nämä aivan intohimoisesti suojelivat puistojaan kaikelta hakaukselta, jopa karsinnaltakin, että tätä ajanjaksoa on kestänyt

TERIJOEN HUVIDA.

50 vuotta, niin voi arvata, miten tuuheita täällä puistot ovat. Olen kannoista laskenut vuosikertoja. Viidenkymmenen vuoden vanha puu on täällä jo melkein tukki. Sadan vuoden vanha taas honka ja sitä vanhemmat suorastaan maailmanpuita.

Kaikki Terijoella vielä muistuttaa entisiä aikoja, vaikka uusi suomalainen yhteiskunta rupeaa ripeästi kehittymään raunioille ja niiden juurelle. Kuinka kauas Itämaille viittaakaan tuo venäläinen puistorakkaus. Se on persialainen paratiisi-ihanne, joka itsetiedottomasti on väikkynyt heidän mielissään. Ryssä, aron poika, haki puita suojakseen polttavalta aurin-golta. Koti, sen piti olla puiden varjossa. Niin tummassa katveessa, ettei auringon pilkettäköön päässyt puhjahtamaan asun-

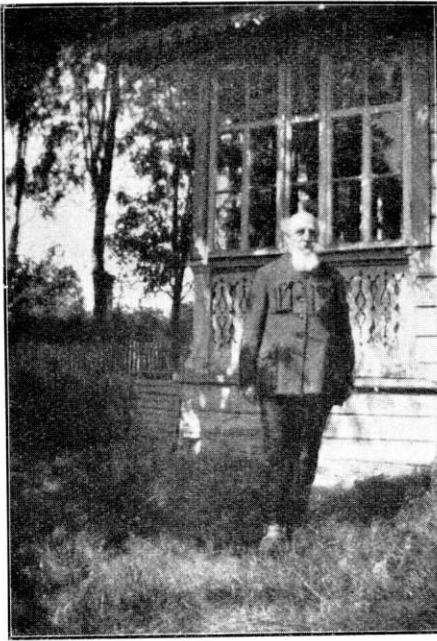
toon muuta kuin välähdykseltä, tuulen lehtiä huojutellessa. Ei muualla Suomessa sellaisia tuuheita puistoja tavata rakennusten ympärillä kuin täällä.

Venäläistä aikakautta edustaa vielä sängen näkyvästi heidän hohtoisen valkoinen kirkkonsa. Se on kekkeelle paikalle rakennettu, se loistaa joka paikkaan, se hallitsee koko ympäristöä.

TERIJOEN VENÄLÄINEN KIRKKO.

Se on todellakin kirkko puettuna häävaatteisiin, taivaallinen morsian, joksi sen aasialainen vilkas mielikuvitus ristisi. Ihanan morsiamen hepeneet sillä onkin yllänsä. Suomalainen kirkko siellä torin laidassa, mitä se muuta on kuin herännyt körttiläisukko pyhätamineissaan. Kauniit senkin kivet ovat tornin kaukuksissa, mutta venäläisten kirkko, sehän on kuin Saban kuningatar viisaan Salomonin valtaistuimen edessä. Terijoella voi jo käväistä vain tätä ryssänkirkkoa katsomassa ja ihailemassa.

TSAARIN KAMARIHERRA. PAKOLAINEN.

Tosin teillä kuulee paljon venettä puhuttavan ja kaikki synnynäiset terijokelaiset ymmärtävät ja puhuvatkin murteellista venettä, mutta päivä päivältä kieli häviää. Ilmoitustauluissa et näe enää ainoaakaan venäläistä kirjainta. Siellä seisoo näin: Täyshoitola (nimi) Pensionat. Mutta ne lukemattomat huvilat ja puistolat, ne ylläpitävät aasialaista tuntua. Paratiiseissähän piti olla, paitsi tiheää varjoa, myöskin lorisevia lähteitä. Terijoen jokaisessa puistossa ai-

nakin yksi, monesti useampia kaivoja. Ja ne lähteet todellakin lorisevat. Maan sisälle on laskettu rautaputket ja kaivon kohdalla putken päästä lorisee ikuinen vesitulva. Tässähän meillä on ilmielävänä arabialaisten taivas, paratiisi. Miehet loikomassa suurten puitten siimeksessä ja kylmä lähteen suoni tuo vettä heidän ylettyvilleen ja hurmaavat hourikset, enkelit, tarjoilevat heille virkistäviä ruokia ja juomia. Nyt ovat puut ja lähteet vielä paikoillaan, ihanat hourikset ovat hävinneet sen tien ja poissa ovat parrakkaat loikoilijatkin.

Mutta olihan niillä venäläisillä siellä hiekka-aavikkonsa aivan äärellään. Aina Vammelsuusta Rajajokeen saakka, noin 30 km leviää yhtäjaksoinen hiekkaranta ja hiekkapenger. Alkuasukkaat kertovat: »siellä hyö loikoiliit ja piehtaroit, niin kauan kuin hyö kärsiit, a kun enää nahka ei sietänt, hyö pistiit puistoloihinsa, a siellä oli heillä viilee ollakseen.» Aito aasialaista, iankaikkista vanhaa tapaa. Erämaan muistoja.

Mutta onko se Suomen aurinko sitten niin näännytävä? Ei se ainakaan minua tähän asti ole kiusannut. Ei, venäläisissä se vain oli alitajunnassa kuuma niiltä ajoilta, jolloin he olivat aron ja aavikon lapsia olleet. He hakevat vieläkin puun varjoa ja kiukustuvat, kun sitä ei ole tarjona.

Parhaiten ja samalla lyhykäisesti luonnehdin Terijoen puistolaseurakuntaa, kun nimitän sitä Suomen Palmyraksi. Puistot minuun Terijoella tekevät valtavimman ja syvimmän vaikutuksen.

ERNA KOBYLINA. VENÄLÄINEN
PAKOLAINEN.

Nyt kun suomalaiset yhä suuremmassa määrässä ovat joutuneet venäläisten entisten huvilain omistajiksi, on sattunut, että moni taloudellisesti hyötyäkseen on kaatanut maahan puistoja suuriltakin aloilta. Heitä on ruvettu sanomaan Isänmaan partureiksi.

Lain mukaan tällainen haaskaus ei ole rikosta, josta omistaja joutuisi syytteeseen tai kärsimään rangaistusta. Mutta kauneuden kannalta katsottuna se on rikos »pyhää henkeä» vastaan, jota ei koskaan saa anteeksi. Onhan rikoksellista pienen rahallisen voiton takia vuosikymmeniksi tuhota silmiä hivelevä luonnon kaunistus. Monessa maassa laki kieltää omistajaa haaskaamasta puistojaan, jopa kaatamasta yksityisiä koristeellisia puitakin. Kullakin paikkakunnalla on oma kauneuslautakuntansa, joka antaa luvan hakkaamiseen tai kieltää sen. Missään sellainen lautakunta ei olisi enemmän tarpeen vaatima kuin Terijoella. Jollei partureita saada talttumaan, voi Terijoella käydä niin, että se 50 vuoden perästä taas on

samanlainen kylärähjä kuin moni muukin asutus rakkaassa Suomessamme.

Kuvaavaa on ylimalkaan suomalaisen luonteelle tuo täydellinen piittaamattomuus ympäristön puiden suomasta kauudesta. Kävin katselemassa erästä suorastaan etelämaisen rehevää puistoa huviloineen. Puistossa oli tammikoita, niinikoita ja vaahterikoita sekä ihana harju täynnä komeita petäjiä. Pihamies hoki hokemistaan: »ostakaa herra vaan puisto; tuon metän kun kaadatte alas, siihenkös mainio potaattipelto syn-

VENÄLÄINEN HUVILA.

tyy». En voinut vastata muuta, kuin että lääkäri on kieltänyt minua syömästä potaatteja. Mutta olisihan potaattipeltokin parempi puistikon paikalle kuin mätänevä kantoaavikko.

Yksi keino olisi olemassa parturien haaskausta vastaan, ja se olisi, että suomalaiset rientäisivät ostamaan huviloita Terijoelta. Monet niistä tosin ovat ränstyneet ja tarvitsevat paljon korjauksia, mutta ostohinta on sittenkin niin halpa, että sellainenkin kannattaa.

Suomalaiset Terijoelle!

Puhukaamme nyt tulevaisuudesta.

Teriojen puistojen ja huviloitten täytyy joutua suomalaisten käsiin. Tämä ei ole ainoastaan paikallinen kysymys, se hipoo

koko meidän suomalaista valtiotamme. Ei ole yhdentekevää, ovatko tässä rajaseurakunnassa maanomistajat ja rakennusten haltijat suomalaisia vai venäläisiä? Se nähtiin sotavuosina. Venäläinen hallitus yritti anastaa juuri nämä seudut pois Suomelta ja yhdistää ne Venäjään. Perusteluna tähän kaappaukseen mainittiin, että jo maakin kuului venäläisille. Mutta terijokelaiset ja kivennapalaiset vastustivat jyrkästi. Täytyy

KYLPYELÄMÄÄ TERIJOELLA.

tunnustaa, että venäläistenkin joukossa oli monta, jotka yhtyivät tähän vastustukseen.

Nyt venäläiset ovat jättäneet Terijokensa, puistonsa ja huvilansa. Ja kun he joskus takaisin tulevat, niin onhan onnellista, että he silloin tulevat maahamme, jossa sekä puistojen että huviloitten omistajina ovat suomalaiset. He ovat tervetulleita vain vieraina.

Suomalaisten liikemiesten ja yksityisten henkilöiden tulee olla yhtä valmiit vastaanottamaan venäläisten ystävällistä vierailua vastaisuudessa kuin meidän sotilaamme ovat varustetut torjumaan heidän vihollisia aikeitaan.

Huutokauppoja pidetään ehtimiseen Terijoella. Paljon suomalaiset ostavatkin huviloita, paikkakuntalaiset ja vieraatkin, mutta paljon on vielä ostettavaakin. Hinnat ovat vielä kohtuulliset, eikä suomalaisen muilta seuduilta suinkaan tarvitse tehdä täällä ostoksia pelkästä isänmaallisesta velvollisuuden tunteesta, päinvastoin rahojen sijoittaminen Terioen huviloihin voi olla tuottoisaakin.
